

DE GROTE ENQUÊTE

4000 ONDERNEMERS OVER BEDRIJFSOPVOLGING, -OVERNAME EN PENSIOEN

Op de ondernemersbeurs 'Denk vroeger aan later!' vorige week in Mechelen presenteerde UNIZO de resultaten van een tweede Grote Eindeloopbaan-enquête.' door de Overnamecoach en Integraal. Bijna 4000 ondernemers gaven daarin hun visie over bedrijfsopvolging, overname en pensioen.

Stoppen is opnieuw starten

De vergrijzing van onze bevolking heeft ook als gevolg dat er een aanzienlijke groep ondernemers binnen afzienbare tijd zijn professionele activiteiten zal stopzetten of overdragen. Uit RSVZ-gegevens blijkt dat in 2008 ongeveer 22% van de aangesloten zelfstandigen ouder is dan 55 jaar. Een bedrijfsovername plaatst de ondernemer voor een aantal keuzes, problemen en mogelijkheden. Overdragen of gewoon stoppen? Overlaten aan de eigen kinderen, familie of derden? Hoe ziet de financiële toekomst eruit na de professionele loopbaan? Nog actief blijven of niet na de pensionering? Via een grootschalig online onderzoek werd gepeild naar al deze aspecten.

1 op 4 voorziet de verkoop van het bedrijf binnen 5 jaar

UNIZO peilde voor het eerst in 2007 bij 3.583 ondernemers naar hun visie en plannen omtrent het einde van hun eigen loopbaan en lanceerde voorjaar 2009 een tweede 'Grote Eindeloopbaan-enquête', deze keer bij 3.931 ondernemers. De grote meerderheid (71,5%) zijn mannen, 28,5% vrouwen. Ruim 61% is ouder dan 45

jaar, 28% is ouder dan 55 jaar. Ze zijn actief in de meest diverse sectoren, met voorop de bouw (20%), de diensten (19%), de kleinhandel (17%) en de zakelijke diensten en vrije beroepen 11%. Bijna de helft (46%) heeft een eenmanszaak. Ruim een derde heeft 2 tot 5 medewerkers, 1 op 10 werkt met 6 tot 10 medewerkers en slechts 10% heeft méér dan 10 medewerkers.

De meesten (64%) startten zelf een nieuwe zaak op, 20% heeft een familiale zaak voortgezet, 13% heeft een bestaande zaak overgenomen en de rest heeft zich ingekocht. Voor 42% van de ondervraagden is verdere groei en uitbreiding de meest opvallende verandering de komende 5 jaar. Een kwart van de ondernemers voorziet de verkoop van het bedrijf binnen de 5 jaar, de helft daarvan zelfs binnen de 2 jaar. Wijzigingen in de structuur van de vennootschap staat op de derde plaats als meest verwachte verandering in de zaak.

Bijna de helft kent de waarde van zijn bedrijf niet

Bij een bedrijfsopvolging of -overname willen beide partijen uiteraard een correcte prijs ontvangen of betalen. Maar 44% van de

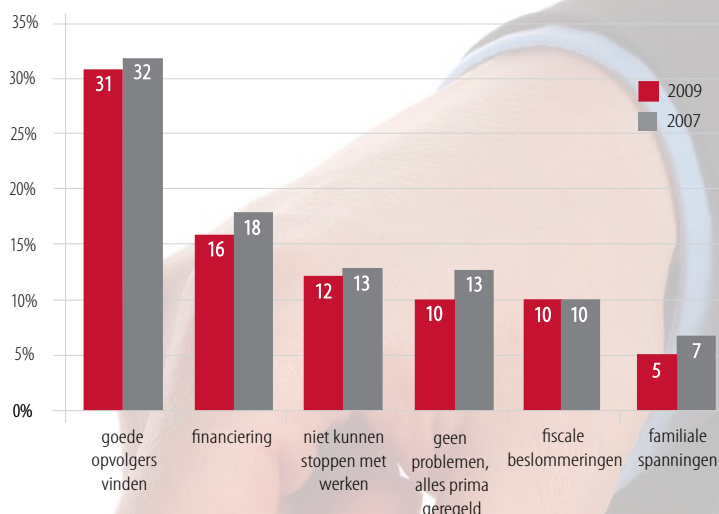
ondernemers stelt dat ze de waarde van hun zaak niet kennen (vorige enquête 40%). Zo'n 41% kent ongeveer de waarde, maar slechts 14% weet echt wat zijn bedrijf waard is.

In het geval een ondernemer aan opvolging denkt is juist het grootste probleem het vinden van een goede opvolger. Ruim een derde heeft hiermee problemen, vooral wegens gebrek aan interesse bij de jongeren of onvoldoende gekwalificeerde jonge mensen voor bepaalde beroepen. Financiering bij opvolging is het tweede meest voorkomende probleem, gevolgd door het zelf niet kunnen stoppen met werken, fiscale beslommeringen en familiale spanningen.

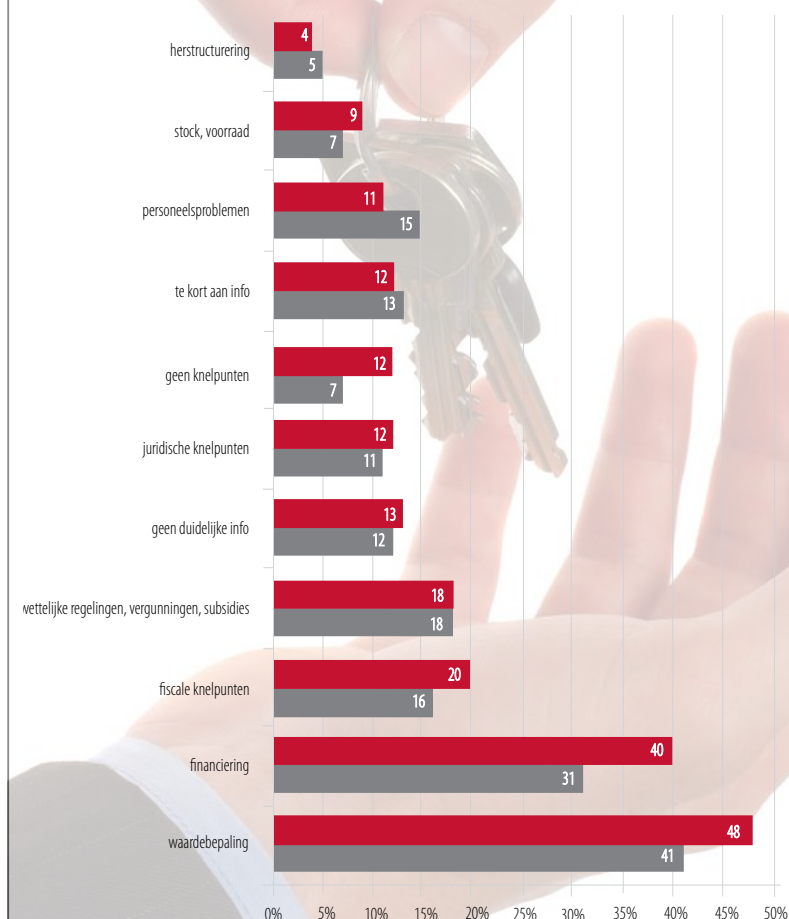
Het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is juist voor 39% van de ondernemers de belangrijkste reden om het bedrijf te verkopen of over te laten. Op de tweede plaats staan gezondheidsredenen of het gebrek aan geschikte opvolging.

In het geval van een bedrijfsoverdracht denkt bijna de helft van de ondernemers in de eerste plaats aan een verkoop aan derden, buiten de familie. Eén op drie denkt eraan volledig te stoppen en een vierde overweegt een overdracht aan de volgende generatie, als die bekwaam genoeg is en het ook zelf wil. De helft van de ondernemers ziet de waardebepaling als het grootste knelpunt bij een bedrijfsoverdracht, zowel aan derden als aan eigen kinderen of familie. Vier op tien ondernemers zien de financiering als belang-

De belangrijkste problemen bij het regelen van de opvolging

De meest voorkomende problemen / knelpunten in geval van overdracht bedrijf

rijkste knelpunt. Andere knelpunten zijn fiscaal of juridisch van aard of hebben betrekking op wettelijke regelingen, vergunningen en subsidies. Een kwart van de ondernemers vindt een gebrek aan duidelijke informatie een belangrijk knelpunt bij de overdracht. De boekhouder en de accountant zijn hier de belangrijkste raadgevers, maar ook bedrijfsrevisoren, overnamebemiddelaars, belastingconsulenten, notarissen, advocaten en bankiers spelen een rol. Tot slot speelt ook de emotionele band en de sleutelpositie van de overlater mee bij de overdracht.

Ruim de helft maakt zich financieel zorgen over pensioen

Ruim een derde van de ondernemers wil werken tot 65 jaar of zelfs langer, als de gezondheid dat toestaat. Ondernemers hebben geen probleem met de wettelijke pensioenleeftijd die vanaf 1 januari 2009 voor zowel mannen als vrouwen is vastgelegd op 65 jaar, maar 17% vindt dat de leeftijds-grens lager moet en 16% vindt dat die beter wordt afgeschaft.

Om de financiering van de pensioenen te vrijwaren denkt 38% aan de stimulering van extralegale pensioenstelsels, maar anderzijds 37% aan de introductie van een basispensioen. Ongeveer 1 op 3 ondernemers ziet in het aftoppen van hogere pensioenen ten voordele van de lagere pensioenen een mogelijke oplossing. De overheid moet zorgen voor pensioenreserves, het verlagen van de ambtenarenpensioenen of het verhogen van de activiteitsgraad. Het verhogen van de sociale bijdragen wordt resoluut afgewezen.

Een pensioenbonus voor wie blijft werken na zijn 62ste, vindt 44% van de ondernemers positief, maar 42% moet er niet van weten. De grote meerderheid (60%) is tegen het sanctioneren van zelfstandigen die vroeger dan de wettelijke pensioenleeftijd met pensioen gaan, maar toch is 22% daar wél mee akkoord. De helft is ook tegen de maximumgrens van 17.149 euro netto die een gepensioneerd zelfstandige mag verdienen, en vindt dat er onbeperkt bijverdiend kan worden. Een kwart wil nog verder werken na de pensionering, meestal als zelfstandige.

Ruim de helft van de ondernemers maakt zich zorgen over hun toekomstige financiële situatie. Ruim 6 op 10 zelfstandigen doen dan ook aan individueel pensioensparen. Op de tweede plaats kiezen ze voor het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen en voor algemeen sparen en beleggen. Ongeveer een derde gaat een bedrijfsleiders- of groepsverzekering aan, 27% rekent op de verkoop van de zaak, 23% wil investeren in vastgoed. ■